

**LEZEN
IN
HET
EERSTE**

GOETHEANUM

Frans Bouts

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Het driegelede Goetheanum	5
De grote koepelzaal	8
Gekleurd licht	9
Terug naar de grote koepelzaal	10
Triniteit	14
Geestzelf, Levensgeest en Geestmens	17
Christus	20
Het Onze Vader	22
De Grondsteen en zijn ritmen	24
Slot	30
Bronvermelding	31

Opgedragen aan A. Soesman

Warnsveld oktober 2012

Inleiding

In 2010 mocht ik voor de ledengroep van de Antroposofische Vereniging in den Haag, een voordracht houden over het eerste Goetheanum.

Ik probeerde mij destijds voor te stellen hoe het zou zijn als ik in het heden het eerste Goetheanum zou kunnen betreden. Het prachtige boek van Carl Kemper: "der Bau" is daarbij een fantastische steun gebleken.

Figuur 1. trap naar grote zaal

Bij de west-ingang aangekomen, zag ik 2 prachtige kolossale trappen. Deze trappen leiden je naar een ruimte ca 5,5 m hoger ligt. Boven trof ik een prachtige ruimte ("Rotbuchenraum") aan: alle wanden waren voorzien van rood beukenhout en daar was het prachtige rode venster.

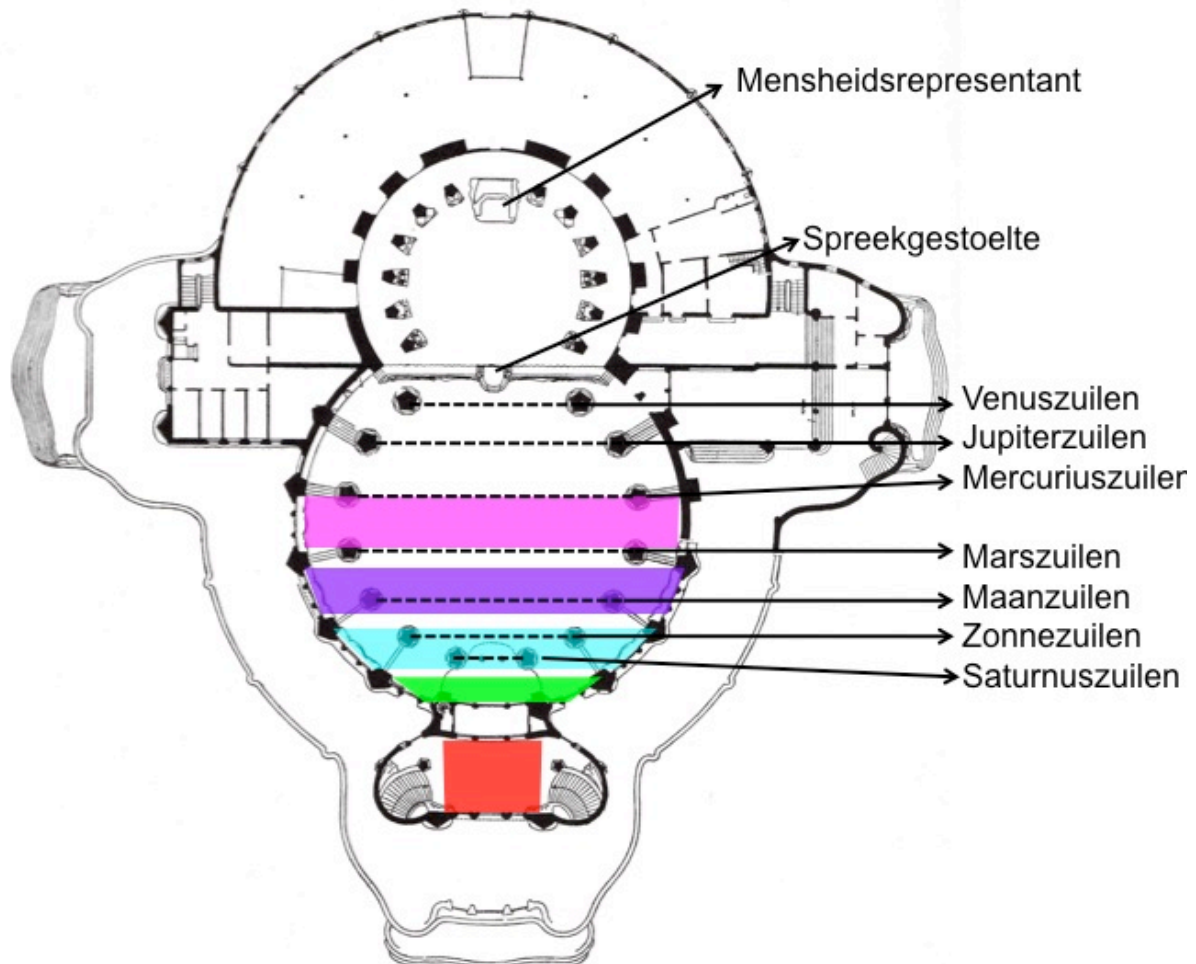
Bij het binnentreden van de grote zaal kwamen de gekleurde glasvensters je sprookjesachtig tegemoet. Dit heeft *Daniel van Bemmelen* in: "*Rudolf Steiners farbige Gestaltung des Goetheanum*" mooi beschreven .

Karakteristiek in de grote zaal bleken de 2 keer 7 zuilen te zijn: zij gaven de ontwikkeling van de aarde aan.

De 2 beukenhouten zuilen in het begin stonden voor de Saturnustijd. De zaal was hier groen verlicht.

Vervolgens komen we bij de 2 zuilen van esenhout, zij verwijzen naar de oude Zonnetijd; het licht wordt blauw.

In het paarse licht bereiken we de 2 zuilen van kersenhout, dit zijn de Maanzuilen. Door het paarse licht komen we aan bij de 2 Marszuilen van eikenhout. Vervolgens zien we de 2 Mercuriuszuilen, de zaal is nu purper verlicht.

Figuur 2. Schets plattegrond

Zonder verlichte glasvensters passeren wij de 2 Jupiterzuilen van esdoornhout en komen aan bij de overgang naar de kleine koepelzaal waar de 2 Venuszuilen van berkenhout staan.

Ik heb zojuist in deze zaal een reis door de tijd gemaakt! In vele boeken wordt beschreven hoe elke volgende zuil een metamorfose is van de eraan voorafgaande.

Ik kom nu aan in de kleine koepelzaal. Deze zaal bevat onder meer 12 zuilen. Hier heerst een heel andere stemming. Zouden deze 12 zuilen voor de vaste sterren van de dierenriem staan?

In tegenstelling tot de 2 x 7 zuilen van de beweeglijke planeten uit de grote zaal?

Volgens D. van Bemmelen in “Rudolf Steiners farbige Gestaltung des Goetheanum” zijn de kleuren waarmee de kleine koepel is beschilderd afkomstig uit het zogenaamde “geestspectrum”.

Dit in tegenstelling tot de kleuren waarmee de grote koepel is beschilderd, die komen uit het “natuurspectrum”.

Ik stel mijzelf de vraag: - Waarom houden de gekleurde glasvensters in de grote zaal bij de Mercuriuszuilen op?

- Hebben de kleuren van de vensters een betekenis?
- Hoe is hun onderlinge positie?
- Staat het rood “tegenover” de andere 4 kleuren (zoals de duim tegenover de 4 vingers staat)?
- In hoeverre is in dit gebouw de later gegeven Grondsteen reeds aanwezig?

Bij het zoeken naar antwoorden ontdekte ik het volgende:

Het driegelede Goetheanum

Wanneer u de Dornacher heuvel opgaat en bij de westingang van het Goetheanum komt, ziet u, bij het naar binnen gaan, in de betonnen onderbouw 2 prachtige trappen. Deze trappen worden beide gedragen door sierlijk gevormde poten. Ze stralen kracht uit.

Wanneer u bovenaan de trap komt, staat u in een rood gekleurde ruimte: “Der Vorraum”.

Deze ruimte is rood gekleurd door het rode licht dat door het glasvenster straalt en omdat alle wanden van deze grote ruimte, kunstzinnig zijn bewerkt met hout van de rode beuk.

Wanneer u vervolgens vanuit deze rode “**Ruimte**” de grote zaal binnen gaat, baadt u onmiddellijk in het groene licht - immers de beide groene vensters zijn heel dichtbij.

We gingen van de Rotbuchenraum naar de Saturnuszuilen, welke ook van beukenhout zijn.

De grote zaal begint met de Saturnuszoulen, welke verwijzen naar het begin van de **“Tijd”**.

U ziet de schepping van de ruimte was voor de schepping aan de tijd vooraf.

Rudolf Steiner daarover op 21 april 1909, GA 110

*“Van de mens kunnen we zeggen dat het wezen van de mens zich binnen de ruimte uitdrukt. De ruimte zelf moeten we ons echter, occult gezien, ook als een geschapen realiteit voorstellen. De schepping ervan gaat **vooraf** aan de werkzaamheid van de hoogste hiërarchieën; we mogen daarom de ruimte als gegeven veronderstellen. Alleen de hoogste triniteit mogen wij ons niet ruimtelijk voorstellen, want de ruimte is haar schepping.”*

In zijn boek *“der Grundstein”* zegt Willem Zeylmans van Emmichoven, het volgende:

*“Driemaal klinkt de oproep Mensenziel. Drie keer wordt in drie zinnen getoond, hoe deze mensenziel leeft in de ledematen, in de hart-longenslag en in het rustende hoofd. Iedere keer wordt de ziel in 3 zinnen geleid tot het erkennen in de **ruimte, tijd en eeuwigheid**, precies zoals u dat had kunnen beleven in het Goetheanum. Want het is niet de fysieke ruimte, waarin de mensenziel ontwaakt, wanneer zij erkent, dat zij in de ledematen leeft. De ruimtelijke wereld, die hier bedoeld is is een doorgangspoort tot het **“Geistesmeereswesen”**, met andere woorden: tot de etherische wereld.”*

De 2 maal 7 zuilen in de grote zaal zijn, zoals reeds gezegd, elk een metamorfose van de vorige, *“op de wijze die bij een plant te zien is, elk blaadje is een metamorfose van het daaronder liggende, tot aan het bloemblad toe, aldus R. Steiner”*.

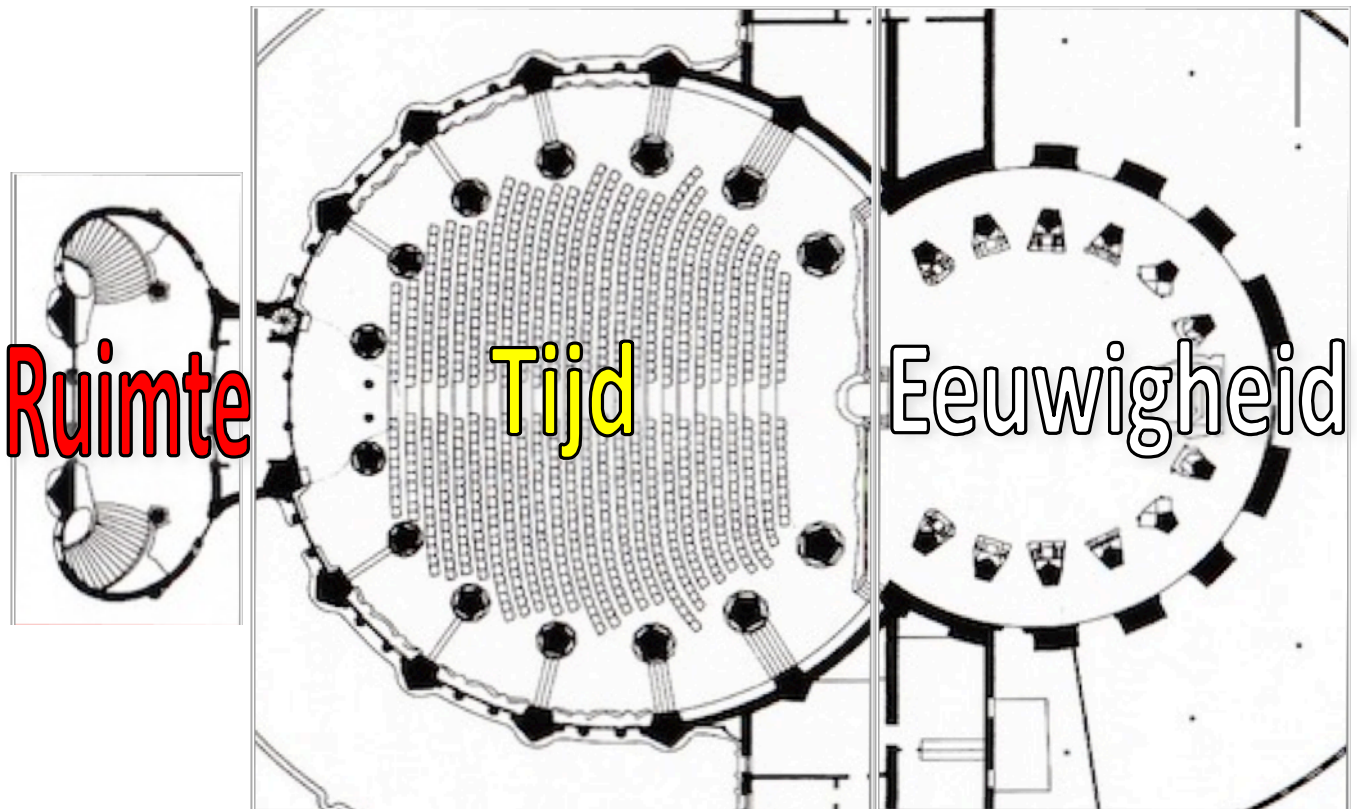
Zo wordt de tijd, net zoals in de plant, ritmisch zichtbaar. Immers een plant ziet er op elk tijdstip anders uit.

We zijn nu vanuit de ruimte in de tijd aangekomen en staan in de grote koepelzaal.

Deze zaal wordt naar het midden toe steeds wijder, tot aan de purperen vensters. Daarna trekt de zaal zich weer samen, tot aan de kleine koepelzaal.

In de kleine koepelzaal staan 12 zuilen, die onder meer verwijzen naar de dierenriem.

In mijn innerlijk klinkt de grondsteen:

Mensenziel,
Je leeft in
de lede -
maten,
Die je door
de ruimte-
wereld.....

Mensenziel,
Je leeft in de golfslag
van hart en longen,
Die je door het ritme
der tijden.....

Mensenziel,
Je leeft in het
rustende hoofd,
Dat je op grond van
de eeuwigheid.....

Figuur 3. het driegelede Goetheanum

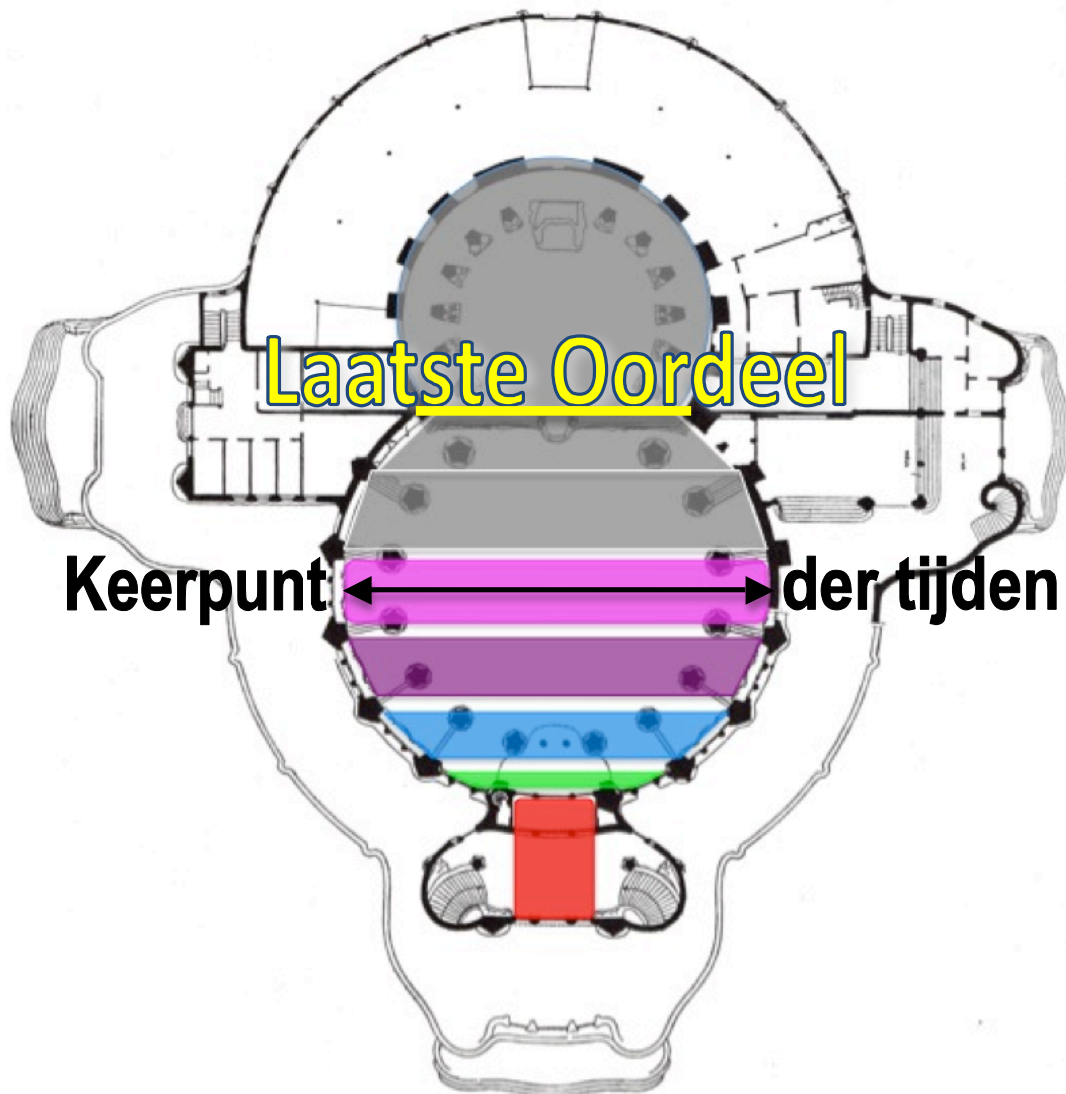
Samengevat:

Je betreedt het gebouw en komt binnen in de “**Ruimte**”;
In de grote zaal doorloop je vervolgens de “**Tijd**”,
welke in de kleine zaal overgaat in de “**Eeuwigheid**”.

De grote koepelzaal

We lopen verder de grote zaal in en komen aan in de Saturnustijd. Toen is de basis gelegd voor ons fysieke lichaam: onze vaste substantie.

We lopen door de groene Saturnustijd naar de Zonnetijd in het blauwe licht. In de Maantijd betreden we het paarse licht

Figuur 4. gekleurde glasvensters, keerpunt der tijden

Vanaf de Mercuriuszuilen zijn er geen gekleurde vensters meer.

We hebben tijdens het doorlopen van de zaal gezien dat de tijd als het ware “breder” wordt om daarna weer te “krimpen”. Halverwege de grote zaal vindt een ommekeer plaats; de tijd gaat van “verbredend” naar “versmallend”.

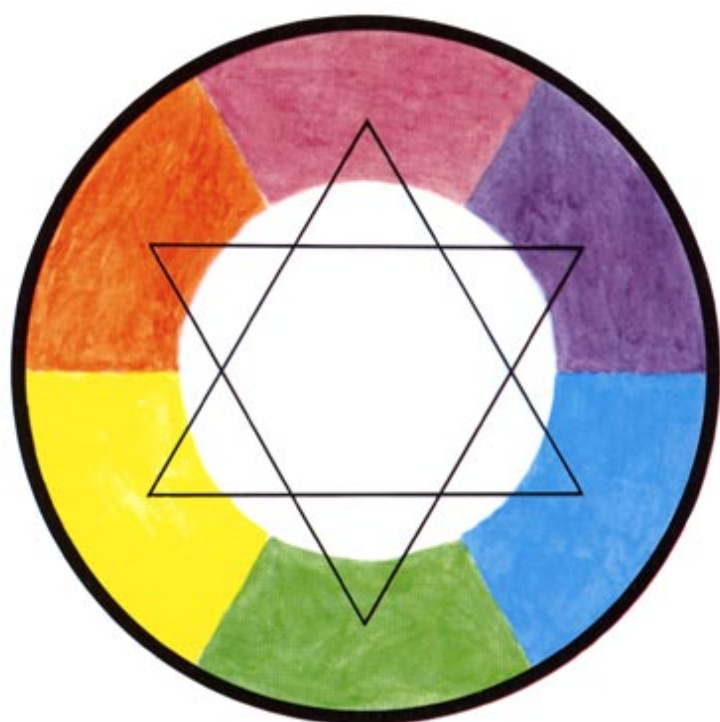
Hier ligt het keerpunt der tijden!

Innerlijk hoor ik de vierde strofe van de Grondsteen klinken...
“Op het keerpunt der tijden trad het kosmisch geesteslicht de
aardse wezensstroom binnen...”

Als we de kleine koepelzaal betreden, verlaten we de tijd.
De tijd houdt op te bestaan. Hier komt “Het Laatste Oordeel”.
We betreden de eeuwigheid.

Gekleurd licht

De grote koepelzaal begon met groen licht. Vanuit de
kleurenleer van Goethe kun je zeggen: groen is een
evenwichtskleur. Het groen houdt evenwicht tussen de
actieve- en de passieve kleuren. Het is de meest “aardse
kleur”. In de kleurencirkel van Goethe is het de “onderste
kleur”. In de cirkel zijn drie “lichte kleuren” geel, blauw
(cyaan) en purper van het Goethe spectrum verbonden met
de ene driehoek, terwijl de “donkere kleuren” groen, rood en
paars van het Newton spectrum de andere driehoek vormen.
Tegenover elkaar staande gekleurde lichten geven samen
wit licht. Bijvoorbeeld rood licht tezamen met blauw licht geeft
wit licht. Twee donkere kleuren laten als zij samen licht geven

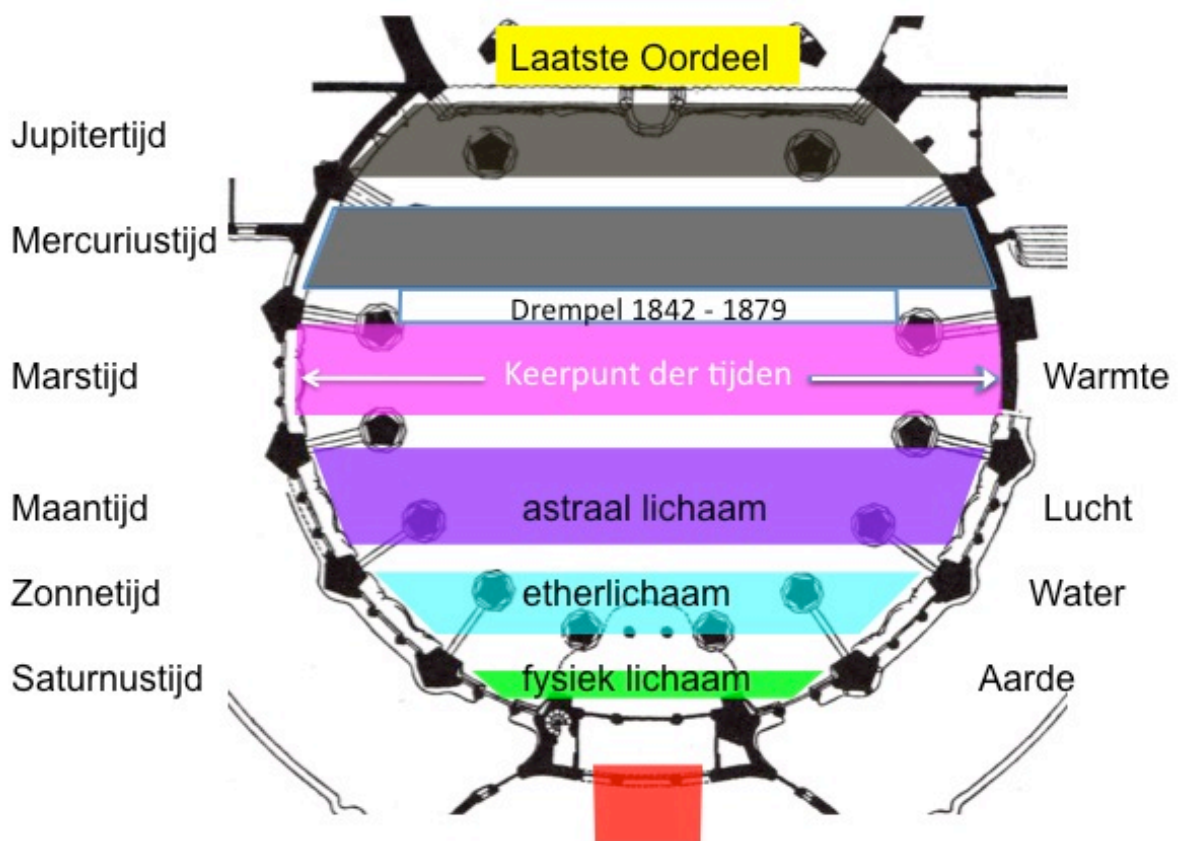
licht van de ertussen
gelegen lichte kleur
zien. Bijvoorbeeld rood
licht gemengd met
groen licht geeft geel
licht. Twee lichte
kleuren geven als
pigment gemengd de
ertussen gelegen
donkere kleur.
Bijvoorbeeld gele verf
gemengd met blauwe
verf geeft de kleur
groen.

Figuur 5. Kleurencirkel naar Goethe

Terug naar de grote koepelzaal

We keren terug naar de grote koepelzaal en komen vanuit het groen in het blauwe licht terecht. We zijn nu in de Zonnetijd aangekomen, daarin is ons etherlichaam aangelegd.

We gaan van de groene aarde naar het blauwe water. Blauw licht schept meer ruimte, maar in het Goetheanum wordt dat ook nog ruimtelijk zichtbaar gemaakt, want de blauwe vensters staan al verder en hoger van elkaar, dan de groene vensters.

Figuur 6. de drempel

Verderop verdiept het blauw zich tot paars, de kleur van de nachtelijke hemel waarin de sterren verschijnen. Het paarse licht, van de maantijd, waarin ons astrale lichaam is aangelegd. De wijde hemel wordt ook werkelijk ruimer: de paarse vensters staan weer verder van elkaar. De paarse kleur is een intensivering van het blauw.

We gaan van het blauwe water naar de lucht, naar het nachtelijke paars van de lucht.

De paarse vensters gaan over in de purperen vensters. De zaal is hier op z'n wijdst. Purper is de "Ik-kleur". Purper kan niet zomaar ontstaan uit het paars. Purper licht verkrijgt men door paars licht te mengen met rood licht.

Merk op dat de kleuren van de glasvensters de "rechterkant" van de kleurencirkel doorlopen: van groen, via blauw naar purper ". Bij de Mercuriuszuilen beginnen geen nieuwe glasvensters, hoewel daar, in deze zaal wel ruimte voor is. Voorbij de Mercuriuszuilen begint het duister (zie figuur 6). R. Steiner zegt regelmatig dat de mensheid de drempel is overgestoken. Zou het mogelijk zijn dat deze drempel zich tussen de Marstijd en de Mercuriustijd bevindt?

In GA 233^a zegt R. Steiner dat in 1842 de afgrond begon. Deze afgrond eindigde op 29 september 1879. Aan de afgrond staat de (kleine) wachter aan de drempel (GA 10). De drempeltijd duurde twee maanknopen en Rudolf Steiner werd precies halverwege deze tijd geboren.

Tussen de Marstijd en de Mercuriustijd vindt geen pralaya plaats. In plaats daarvan vinden we de drempel.

Bij de Mercuriuszuilen staan we in het duister en de toekomst is ons onbekend.

We bekijken nog eens de plattegrond van het Goetheanum. Het rode licht straalt in de grote zaal naar binnen.

Zie figuur 7.

Het rode licht ontmoet het groene licht en daar waar ze samenkomen ontstaat geel licht. Tussen de groene vensters is een gedeelte geel verlicht.

We gaan verder en daar waar het rode licht samenkomt met het blauwe licht ontstaat wit licht.

Figuur 7 plattegrond

Weer verder wordt rood licht gemengd met paars licht tot purper licht. En dat is precies de kleur van de beide vensters tussen de Mars- en Mercuriuszuilen

Na de paarse glasvensters krijgen we purper licht, maar dat kregen we ook als we het rode licht lieten samenwerken met het paarse licht van de eraan voorafgaande glasvensters.

Het lijkt wel of het rode licht in het paarse licht de “volgende kleur” aansteekt.

Zou het kunnen zijn dat na de purperen glasvensters het licht komt dat ontstaat wanneer rood licht wordt gemengd met blauw licht? Dus wit licht? En weer verder geel licht, dat ontstond in het begin van de grote zaal?

Dan krijgen we voorbij de Mercuriuszuilen wit licht en daarna geel licht. En spiegelt het rode licht van de voorruimte zich in de kleine koepelzaal ? In de kleine koepelzaal rood licht ?

Dus het middenpad zou er als volgt uitzien: rood, vanaf de rode glasvensters, dan geel, vervolgens wit en dan purpur. Dan weer purper, wit en geel en, in de kleine koepelzaal, rood. **Een ommekeer!**

Triniteit

De Grondsteen gaat in de eerste strofe zowel over de Ruimte, als ook over de Vadergod.

Hier in het eerste Goetheanum is deze ruimte niet alleen voorzien van het rode lichtvenster, maar zijn ook de wanden van rood hout.

Is rood de kleur voor de Vadergod ?

Rood is de “Steigerung” van geel licht.

Zou geel dan de kleur van het licht van de Christus zijn ?

Nog helderder is het “witte licht”.

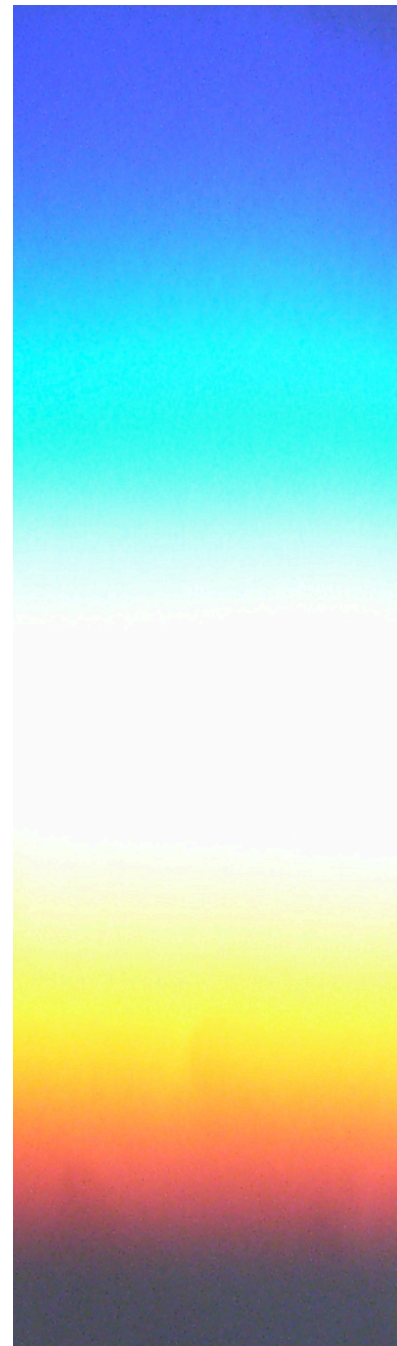
Is dit witte licht het geesteslicht van de Heilige Geest ?

Hiernaast is een zonnenspectrum zichtbaar, gefotografeerd met behulp van een prisma.

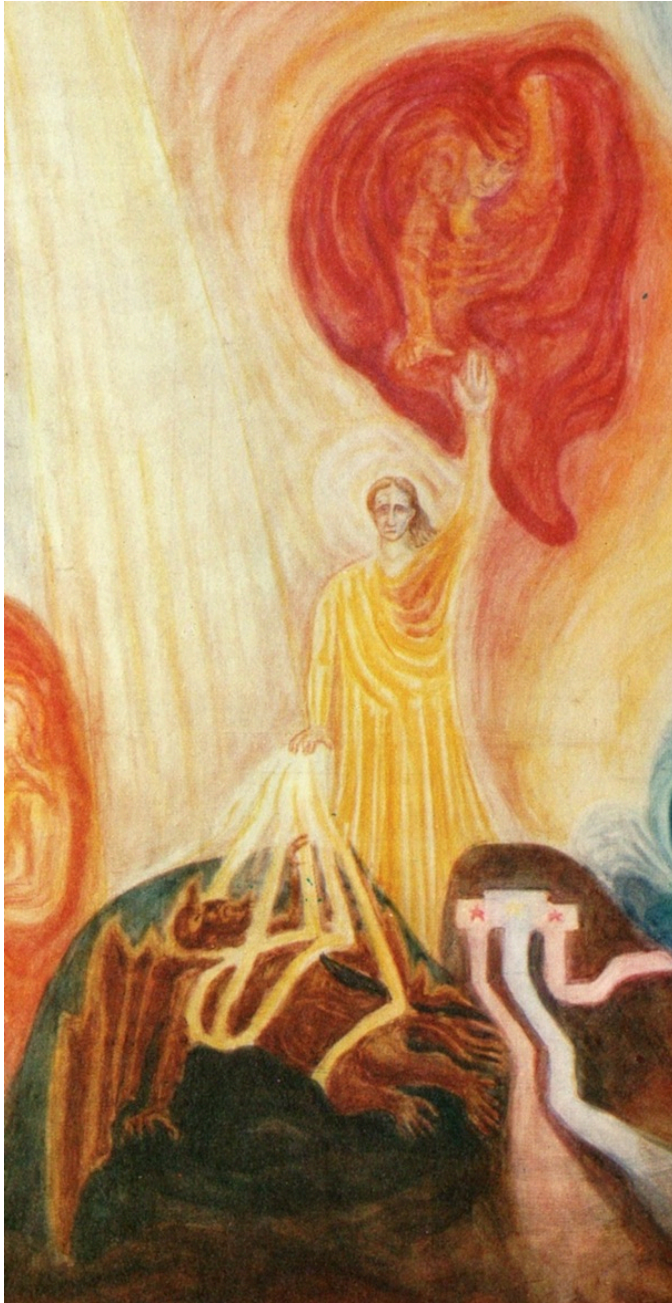
Aan de ene zijde gaat het wit via het geel naar het rood, de warme kleuren.

Aan de andere zijde gaat het wit via het lichtblauw naar het paars, de koude kleuren.

Vervolgens stellen we ons de zonsopgang voor: de zon komt in het ochtendrood op. Wanneer de zon verder omhoog stijgt, kleurt hij van rood via geel naar het wit. Dan is de zon op zijn hoogste stand gekomen.

Figuur 8. zonnenspectrum, zonder spleet

De “gele zon” pendelt, als het ware, tussen de “witte zon” aan de hemel en de “rode zon” bij de aarde. Is dit een “beeld” voor de “gele” Christus?

En de zon op z’n hoogste stand, de witte zon, is dit een beeld voor de stralende Heilige Geest?

De driekleurige zon als beeld voor de Triniteit???

Van rood, door geel naar wit; van de Vader God, door de Christus naar de Heilige Geest?

Hiernaast bevindt zich een deel uit de beschilderde kleine koepel, voorstellende de Christus in een geel gewaad.

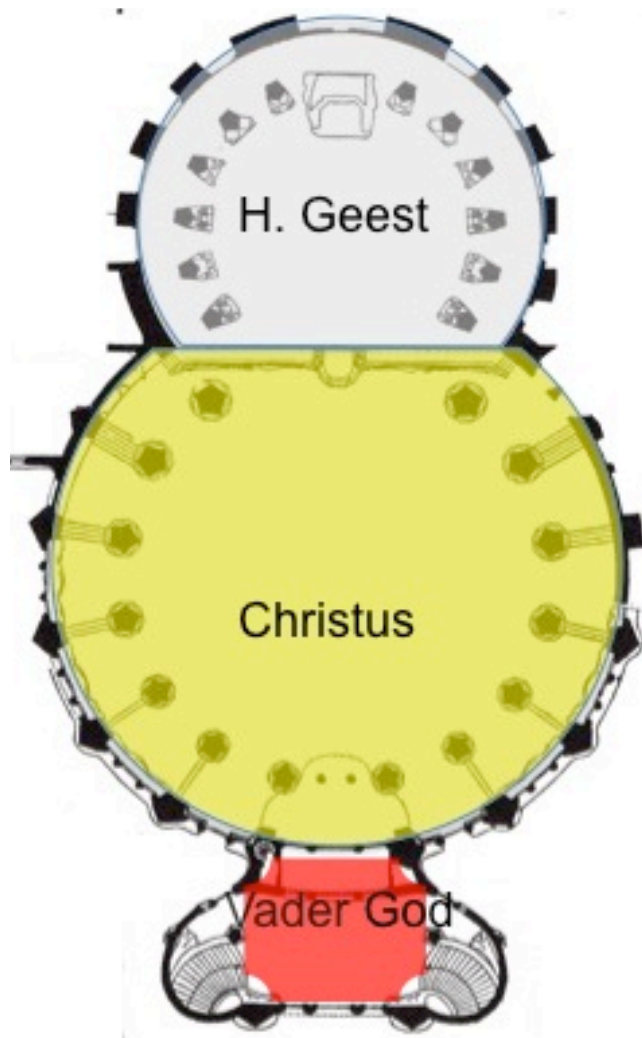
Figuur 9. deel beschildering van de kleine koepelzaal

Zo komt de Triniteit zowel in de Grondsteen van 1923 als in het eerste Goetheanum tevoorschijn.

De rode voorruimte houdt verband met de Vadergod: “Want de Vadergeest van de hoogten heerst in de diepten van de wereld (rode voorruimte) en verwekt het zijn.”

De tijd, geel, wordt verbonden met de Christus. In de jaartelling spreken we van de tijd voor en na Christus.

In GA 236 zegt R. Steiner in de voordracht van 4 juni 1924:
“Ja, Christus heeft tot zijn intieme jongeren gezegd: Ziet naar het leven op de aarde. Het is verwant aan het leven van de kosmos. In zoverre ge schouwt naar de aarde en de omliggende kosmos, is het de Vader, die in het wereld-al

leeft. De God-Vader is de God der ruimte. Ik heb u echter te verkondigen, dat ik van de zon gekomen ben, van de tijd, - van de tijd, die de mens pas weer opneemt als hij sterft. Ik heb mezelf tot u gebracht vanuit de tijd. Neemt gij mij op, zei Christus, dan neemt ge de tijd op en wordt niet overgeleverd aan de ruimte. Maar dan moet ge ook de overgang vinden de ene drie-heid: het fysieke, het etherische, het astrale- tot de andere drie-heid; het etherische, het astrale, tot aan het Geestzelf”.

Figuur 10. Triniteit

In GA 153 zegt R. Steiner op 13 april 1914 over de Heilige Geest: *“De Geest, de lichaamsloze geest, die met een technisch woord Heilige Geest genoemd wordt, dat betekent zonder lichaam levende, want dat is met het woord heilig bedoeld, is een zonder de zwakheden van een lichaam levende Geest”.*

Wit is het ontbreken van kleur, aan de Heilige Geest kleeft niets aards.

De eeuwigheid komt terug in de kleine koepelzaal, het gebied van de werkzaamheid van de Heilige Geest: Wit.

Geestzef, Levensgeest en Geestmens

Rudolf Steiner geeft op diverse plekken aan dat in de Saturnustijd onze menswording begon. Het minerale, fysieke lichaam is op Saturnus aangelegd. Onze aarde incarnaties maken de volgende fasen door:

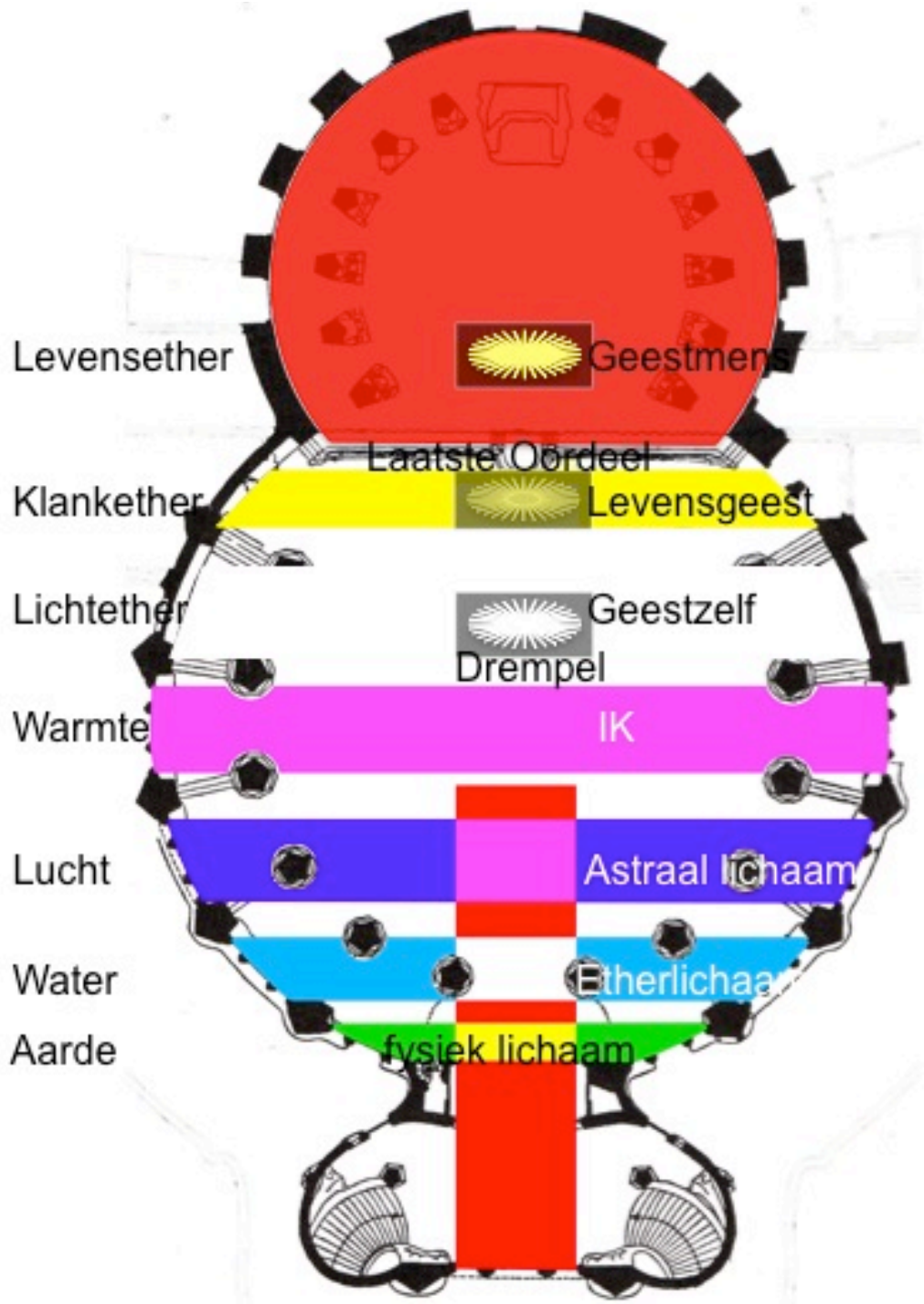
Aarde-incarnatie	Element	Lichaam
Saturnus	minerale	fysiek
Zon	vloeibare	ether
Maan	luchtige	astraal
Mars	warmte	Ik
Mercurius	licht ether	Geestzef
Jupiter	chemische / klankether	Levensgeest
Venus	levensether	Geestmens

In GA 104 beschrijft R. Steiner dat de mens in de Mercuriustijd kan beginnen met het ontwikkelen van zijn Geestzef, door zijn astrale lichaam te louteren. Dit kan hij alleen wanneer hij zijn Ik laat helpen door Christus. Het licht (geel) van de Christus, samen met het licht (paars) van het astrale lichaam geeft het Geestzef (wit). Blijkbaar is de kleur van het Geestzef wit, net als de kleur van de Heilige Geest.

In GA 236 gaat Rudolf Steiner in zijn Pinkstervoordracht van 4 juni 1924 uitgebreid in op de bijzondere relatie van de Heilige Geest met het Geestzef.

In ons huidige Mercuriustijdperk gaan wij zelf langzamerhand licht verspreiden: wit geesteslicht, dat het duister verlicht. Wanneer de mens de drempel is overgestoken, moet hij zelf zijn geestlicht gaan ontsteken (zie ook het einde van het vijftiende klassenuur).

In de Grondsteen staat: "Want de wereldgedachten van de geest heersen in het wezen van het heelal en smeken om licht".

Figuur 11. complete plattegrond

We leven in onze tijd in “het element van de lichtether”. Dat bij het element licht de “kleur wit” hoort, lijkt achteraf gezien vanzelfsprekend.

In GA 104 beschrijft R. Steiner dat wij in de toekomstige Jupitertijd, met de hulp van Christus, aan ons etherlichaam moeten werken om zo met ons ik het etherlichaam om te vormen tot Levensgeest.

Vanuit de kleur gezien: Christus - geel licht - helpt het etherlichaam - blauw licht - om te vormen tot de - lichtgele - Levensgeest. (Geel licht met blauw licht geeft lichtgeel licht).

Wanneer de mens samen met Christus zijn ontwikkelingsweg gaat, wordt hij van wit licht tot lichtgeel licht, hij wordt meer doorchristelijkt (wordt geler).

Aan het einde van het Jupitertijdperk staat Christus als de Grote Wachter aan de drempel. Doorchristelijkt (lichtgeel) mogen wij door Hem bij het Laatste Oordeel, tot de Vader gaan.

In Joh.14-6 staat: "Niemand komt tot de Vader dan door mij".
In Matt. 28-20 vindt u: "Ik ben bij u tot het einde der tijden".

Op Jupiter, zijn we in de "klankether":
het scheppende wereldwoord.
Het licht is hier geel, de kleur van Christus
Logisch dat in de klankether het spreekgestoelte staat.

Op Venus aangekomen, zijn we door de Christus gegaan.
Christus blijft met ons tot het einde der tijden.

Kunnen we vervolgens met de hulp van de Vadergod ons fysieke lichaam omvormen tot Geestmens?

Dat wordt bevestigd in GA 104. Het fysieke lichaam, groen licht, wordt doorstraald met het rode licht van de Vader God. Dat geeft de gele Geestmens.

Opvallend vond ik dat in "de 3 Ontmoetingen", een voordracht uit Berlijn, van 20 februari 1917, GA 175, R. Steiner diep in gaat op de betrekking tussen de Vader God en de Geestmens en op die van Christus en de Levensgeest.

Christus

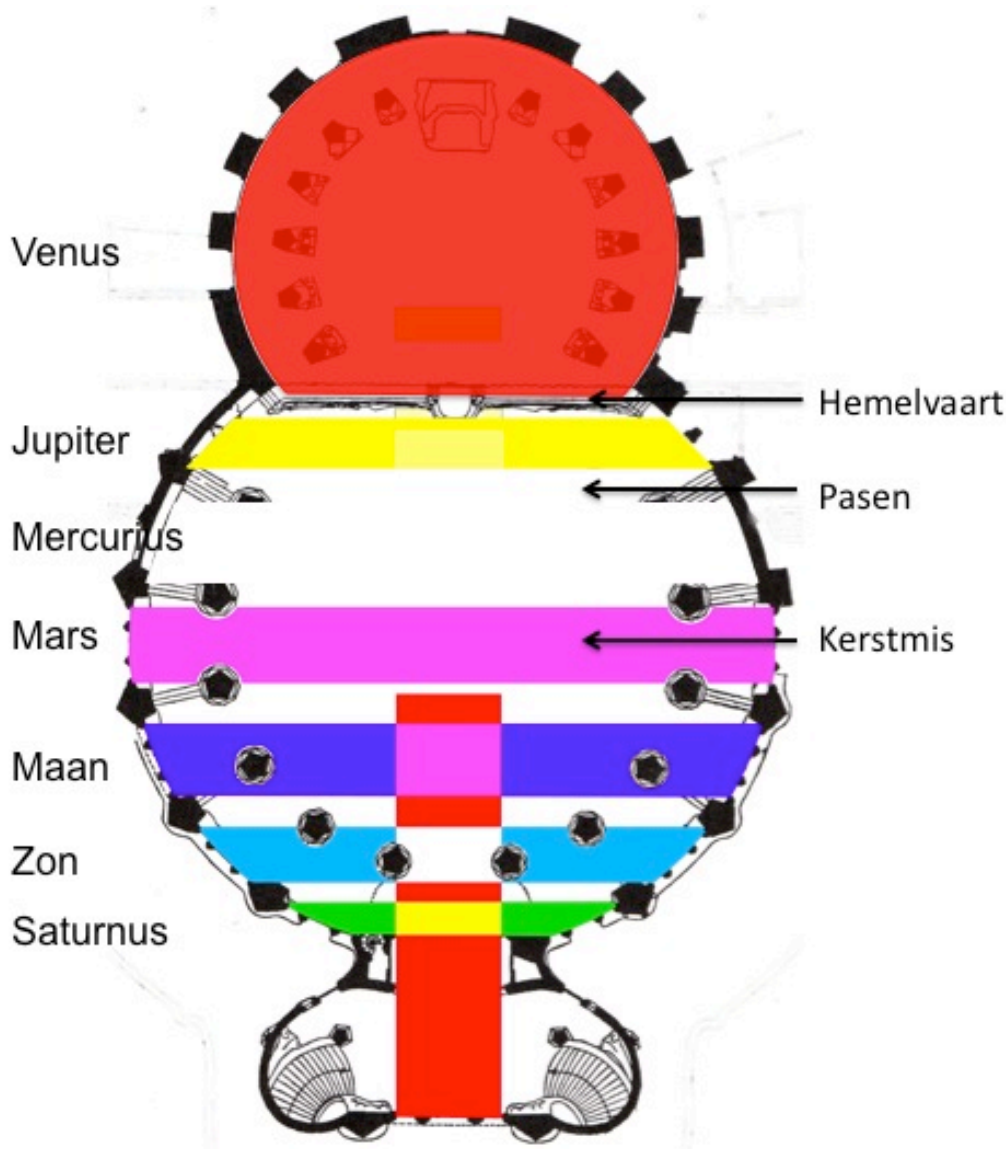
Christus kwam op het keerpunt der tijden naar de aarde: dat is in het midden van de grote koepelzaal.

Christus verrees met Pasen: in 3 dagen had hij de tempel weer opgebouwd.

Zou Hij met Pasen zijn aangekomen bij de overgang van de Mercuriustijd naar de Jupitertijd?

Christus heeft door Zijn lijden en opstanding het voor de mensheid mogelijk gemaakt om het astrale lichaam te louteren.

In de Mercuriustijd is de mensheid zover dat zij met Zijn hulp hieraan kan beginnen.

Figuur 12. Christus

Tussen Goede Vrijdag en Pasen heeft Christus de Mercuriustijd van de mensheid doorlopen. Christus verrees op Paasmorgen in een “Jupiter-lichaam”. Als Jupitermens verblijft Hij nog 40 dagen op de aarde alvorens Hij met Hemelvaart opstijgt naar “de Vader”. Opdat Hij, later wanneer de mensheid in de Jupitertijd leeft, de mensheid kan helpen met het louteren van het etherlichaam.

R. Steiner vertelt ons in “das Vaterunser” (GA 96) dat het louteren van het etherlichaam veel moeizamer gaat dan het louteren van het astrale lichaam. Hij vergelijkt deze beide louteringen respectievelijk met de beweging van de kleine en de grote wijzer van de klok. Ofwel het werken aan het etherlichaam is 12 keer zwaarder dan het werken aan het astrale lichaam.

Christus had 3 dagen nodig om de mensheid te helpen met het louteren van het astrale lichaam en 40 dagen voor het etherlichaam.

Na de verrijzenis schrijdt de Christus door de Jupitertijd heen naar Venus ofwel het einde van de grote zaal.

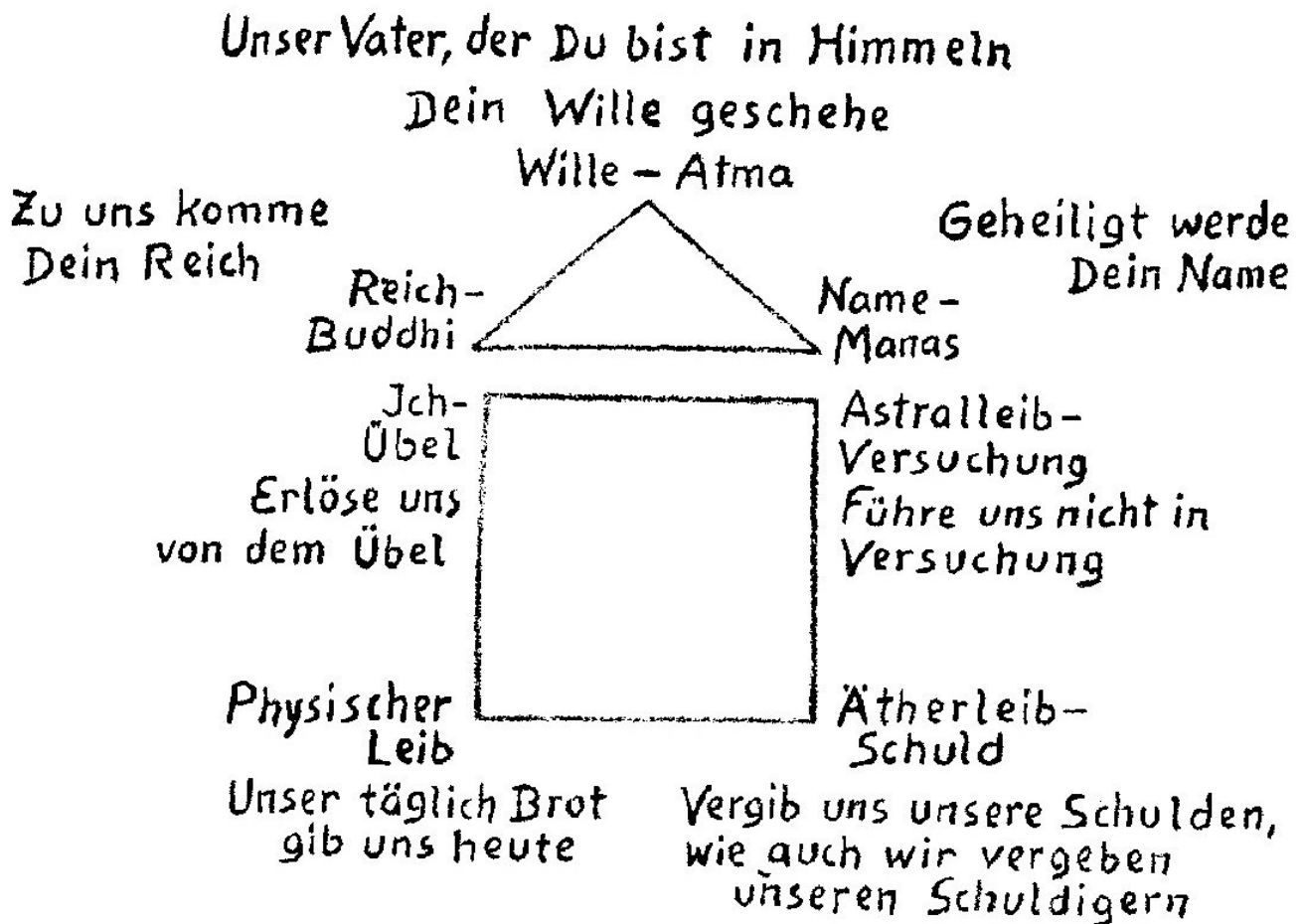
Met Hemelvaart gaat Christus naar de hemel: Hij gaat de drempel over naar de kleine koepelzaal. Hij wordt daar de Grote Wachter aan de drempel (GA10). Vervolgens kan na 10 dagen met Pinksteren, de Heilige Geest neerdalen op de mensheid. Zou zijn Geesteslicht (wit) vooral bedoeld zijn voor de ontwikkeling van het Geestzelf (wit) in de Mercuriustijd (wit)?

Na Zijn Verrijzenis is Christus, een ander “mens” geworden. Over het leven van Christus in zijn “Jupitertijd, dus de tijd na zijn opstanding, lees ik maar heel weinig in het Nieuwe Testament.

R. Steiner vertelt in GA 148 dat Christus de apostelen na de opstanding veel diepere kennis bijbrengt dan ervoor.

Het Onze Vader

Rudolf Steiner geeft ons in zijn “das Vaterunser”, GA96 het volgende:

Figuur 13. Onze Vader, schets van R. Steiner

De mens heeft vier “lagere wezensdelen”, welke hij weergeeft in de hoekpunten van een vierkant. Deze zijn respectievelijk het fysieke-, het ether-, het astrale lichaam en het ik. In de driehoek erboven geeft hij de 3 “hogere wezensdelen” aan, te weten het Geestzelf, de Levensgeest en de Geestmens. Tussen het vierkant en de erboven gelegen driehoek bevindt zich een kloof: “de drempel?”

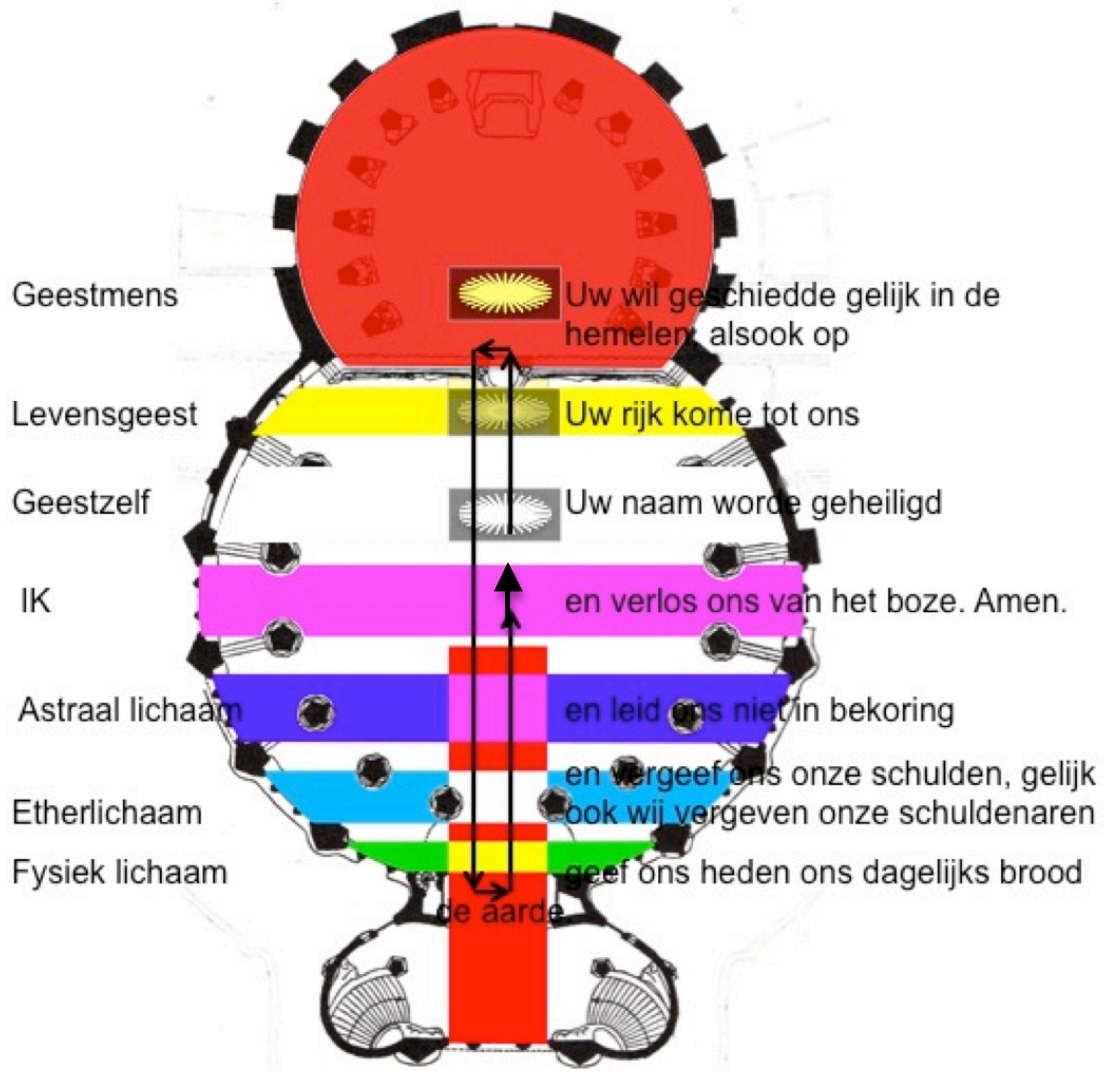
Rudolf Steiner verbindt in deze voordracht elk van de wezensdelen van de mens met een bede uit het Onze Vader. We beginnen rechts onderaan in de driehoek en gaan met de wijzers van de klok mee naar de top van de driehoek en komen daar aan bij de derde bede: “Uw wil geschiedde gelijk in de hemelen, alsook op de aarde”.

Dan gaan we van de hemel, top in de driehoek, naar de aarde: het fysieke lichaam linksonder in het vierkant. En zo verder via het etherlichaam, het astrale lichaam naar het ik.

Bekijken we de plattegrond van het Goetheanum:

Ook in het Goetheanum bevinden we ons, bij het begin van het gebed, net over de drempel. We kijken “omhoog” naar de hemel (kleine zaal), want we bidden:

“Onze Vader, die in de hemelen zijt”.

Figuur 14. Onze vader in het Goetheanum

We gaan, met de bedes door het gebied van het Geestzelf en het gebied van de Levensgeest omhoog. Met

“Uw wil geschiedde, gelijk in de hemel,”

komen we aan in de hemel, bij de Geestmens. Deze bede gaat verder met

“alsook op aarde”.

We moeten dan in het Goetheanum helemaal vanaf de kleine koepelzaal terug naar de ingang van de grote zaal. Vanuit onze nog te verwerven hogere wezensdelen zijn we nu uit de hemel terug op de aarde en bidden de vier bedes. Met deze bedes gaan we op weg naar de drempel, om er met amen overheen te gaan.

De Grondsteen en zijn ritmen

Met de Grondsteen heeft Rudolf Steiner ons ook de 7 ritmen geschonken. Kunnen we ook die ritmen, in analogie met de bedes uit het Onze Vader, vinden in het Goetheanum? Het eerste ritme is gegeven op woensdag.

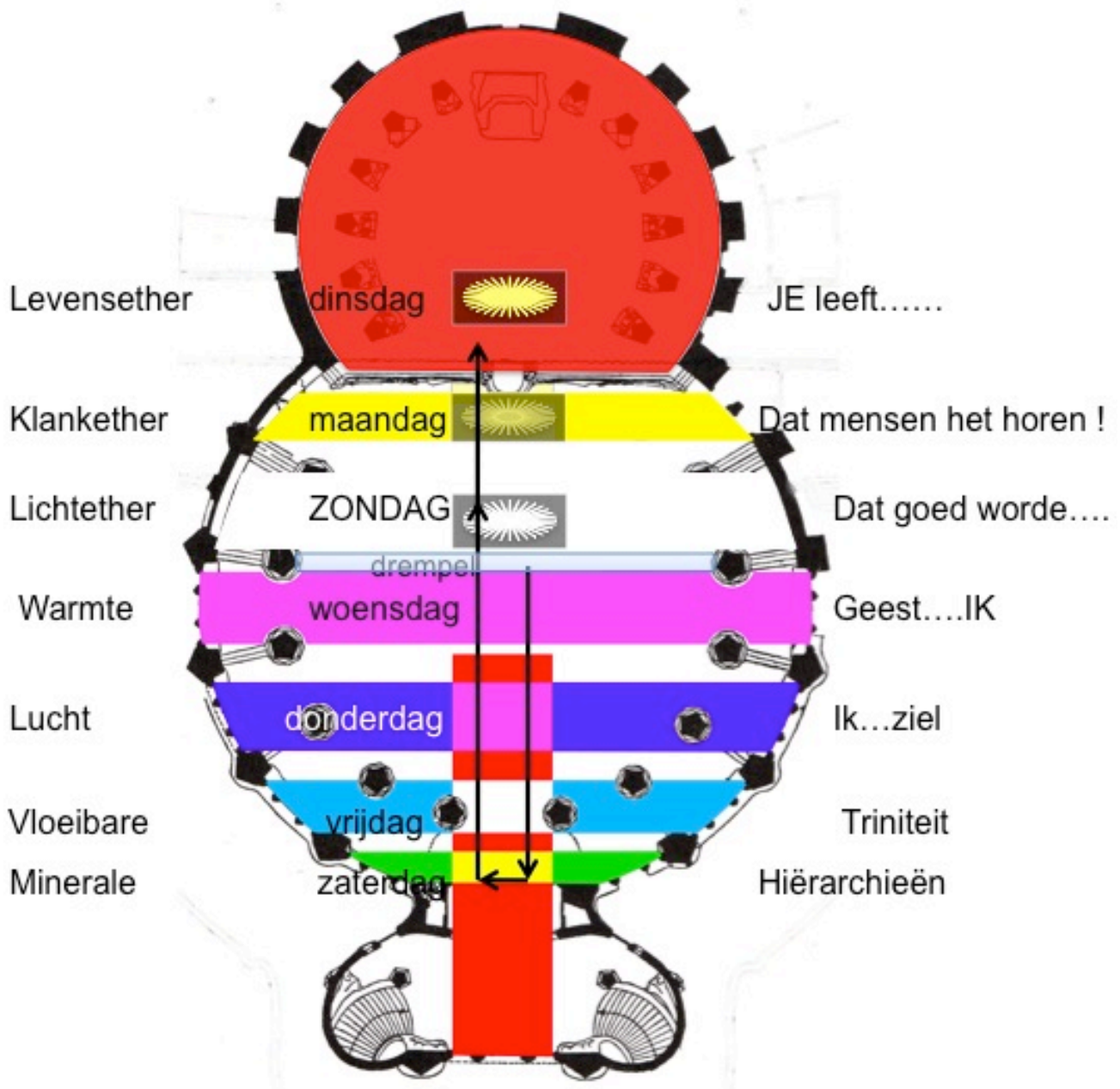
<i>Geest herinneren</i>	<i>Geest bezinnen</i>	<i>Geest aanschouwen</i>
<i>Het eigen ik In het goddelijk ik Zijn wezen vindt.</i>	<i>Het eigen ik Met het kosmisch ik verenigen.</i>	<i>Het eigen ik tot een vrij willen schenken.</i>

In dit ritme gaan we van het Geestzelf naar het ik. In het Goetheanum is het ik-gebied de Marstijd en het gebied van het Geestzelf is de Mercuriustijd. Je gaat dus van de drempel (Mercuriuszuil), langs het magenta glasvenster naar de Marszuil. Je doorloopt het “ik-gebied”. (woensdag is de ik-dag).

Het erop volgende ritme van donderdag luidt:

<i>Het eigen ik in het goddelijk ik zijn wezen vindt.</i>	<i>Het eigen ik met het kosmisch ik verenigen.</i>	<i>Het eigen ik tot een vrij willen schenken.</i>
<i>Leven</i>	<i>Voelen</i>	<i>Denken</i>
<i>Het wezen van de kosmische mens.</i>	<i>Het werken van de mensenziel.</i>	<i>De geestesgrond van de mens.</i>

Hier gaan we van het ik naar de ziel: (voelen en denken zijn immers zielekwaliteiten). We lopen van de Marszuil, langs het paarse venster. We gaan door het astrale gebied (donderdag is de dag van het astrale-lichaam).

Figuur 15. de Ritmen in het Goetheanum

Om ons uiteindelijk te “verhogen” in het Geestzief, de Levensgeest en de Geestmens is het blijkbaar nodig eerst af te dalen in de ziel, het etherlichaam en het fysieke lichaam. In tegenstelling tot in het Onze Vader, gaan we nu niet richting “hemelen”, maar dalen we steeds dieper in onze “lagere wezensdelen” af.

Zo dalen we op vrijdag af door de etherwereld, langs het blauwe venster (vrijdag is de dag van het etherlichaam).

Zaterdag gaan we nog dieper door de minerale wereld, langs het groene venster. We bereiken de ingang van de grote koepelzaal (zaterdag is de dag van het fysieke lichaam).

Op zondag 30 december 1923 begint Rudolf Steiner zijn inleiding op het ritme totaal verschillend van de vorige inleidingen:

“Mijn beste vrienden!

*Laten we **opnieuw beginnen** met de woorden over de menselijke zelfkennis vanuit de **geest van onze tijd.**”*

(vetgemaakte tekst door mij)

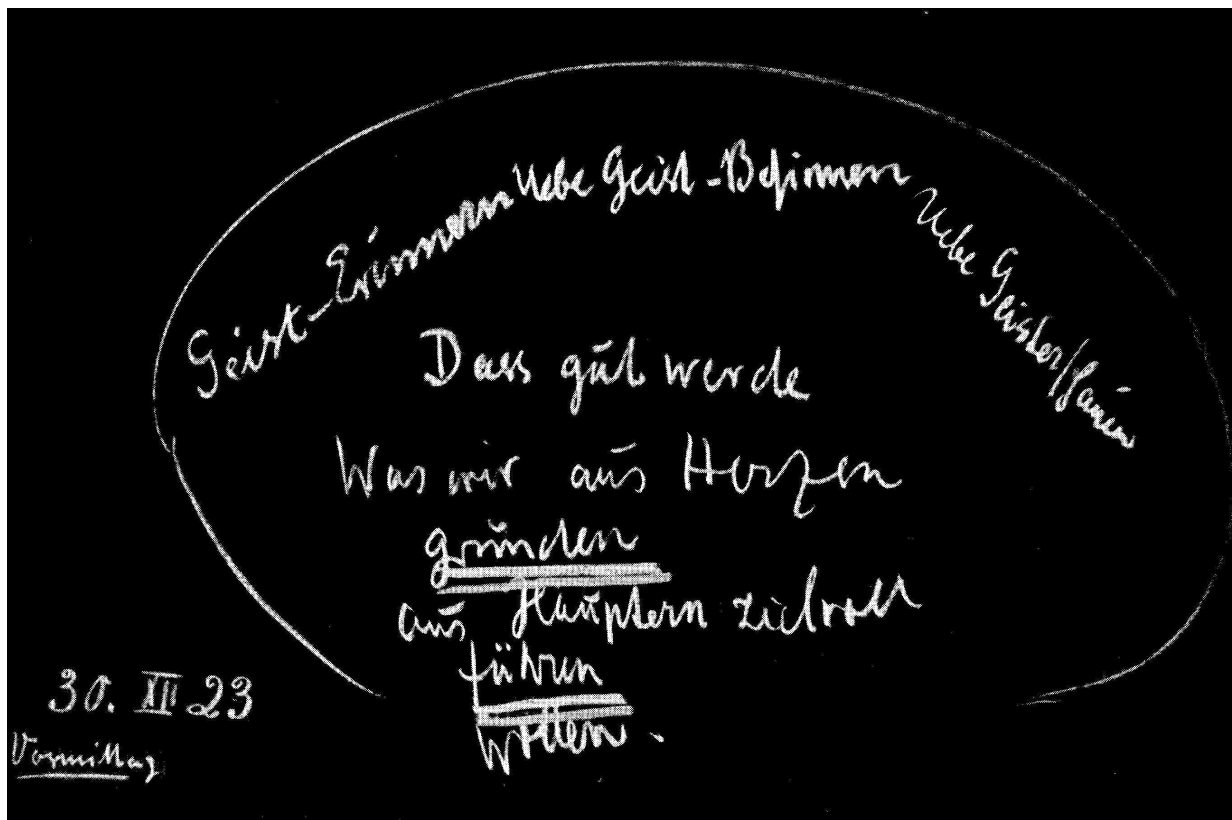
Daarnaast is ook de bij dit ritme behorende bordtekening uniek (zie figuur 16).

Dat ritme werd door R. Steiner omcirkeld en de werkwoorden grondvesten (gründen) en leiden (führen) zijn onderstreept. Dat komt alleen bij dit ritme voor.

Laten we nu, staande bij de ingang van de grote koepelzaal, lopen naar de drempel en deze, op zondag, overschrijden. Is daarom het ritme op het schoolbord omcirkeld? Door opnieuw te beginnen komen we in het gebied van het door ons te ontwikkelen Geestzelf; in het gebied van de lichtether.

Na 4 ritmen beginnen we aan de ontwikkeling van ons Geestzelf.

Wij moeten aan de slag: beide werkwoorden zijn onderstreept.

Figuur 16. Bordtekening van het vijfde ritme

Zondag, welke verbonden is met de aartsengel Michaël, was van oudsher de dag waarop de mens zich meer richtte op de hemel dan op de andere dagen van de week.

We gaan de lichtether door richting hemel (zondag is de dag voor het Geestzelf).

Op maandag eindigt Rudolf Steiner de vierde strofe van de Grondsteen met: *“Uit hoofden **vol licht** leiden willen”*.

In plaats van het gebruikelijke: *“Uit hoofden **doelbewust** leiden willen”*.

Echter, we zijn op zondag door de lichtether gegaan.

Daarom klinkt nu: *“Uit hoofden vol **licht** leiden willen”*.

Maandag gaan we door de klankether (zesde ritme).

“Goddelijk licht

Christus zon

Dat horen de elementengeesten van oost, west, noord, zuid.

Dat mensen het horen!” R. Steiner zet achter horen een uitroepteken!

Op maandag moeten we, in de klankether zijnde, **horen** (maandag is de dag van de Levensgeest).

Dinsdag komen we aan in de wereld van de levensether, ook wel die van de Geestmens.

Dinsdagritme:

*“Je leeft in de ledematen...
Je leeft in de golfslag van ...
Je leeft in het rustende hoofd...”* } Drie keer dus je **leeft**.

Op dinsdag, zegt R. Steiner: *“Wanneer ik de ritmen zo, in hun onderlinge harmonie, voor u opschrijf, dan is dat omdat daarin werkelijk een afspiegeling besloten ligt van sterrenconstellaties...”*

Wij zijn immers in de hemel met zijn sterren (dinsdag is de dag van de Geestmens).

Wat blijkt nu? Zowel het Onze Vader, als de Grondsteen beginnen op de drempel. Bij het Onze Vader zijn we al over de drempel en gaan gelijk naar de hemel, terwijl we bij de Grondsteen eerst helemaal door onze lagere wezensdelen gaan en pas, op zondag, de drempel mogen oversteken om daarna naar de hemel gaan.

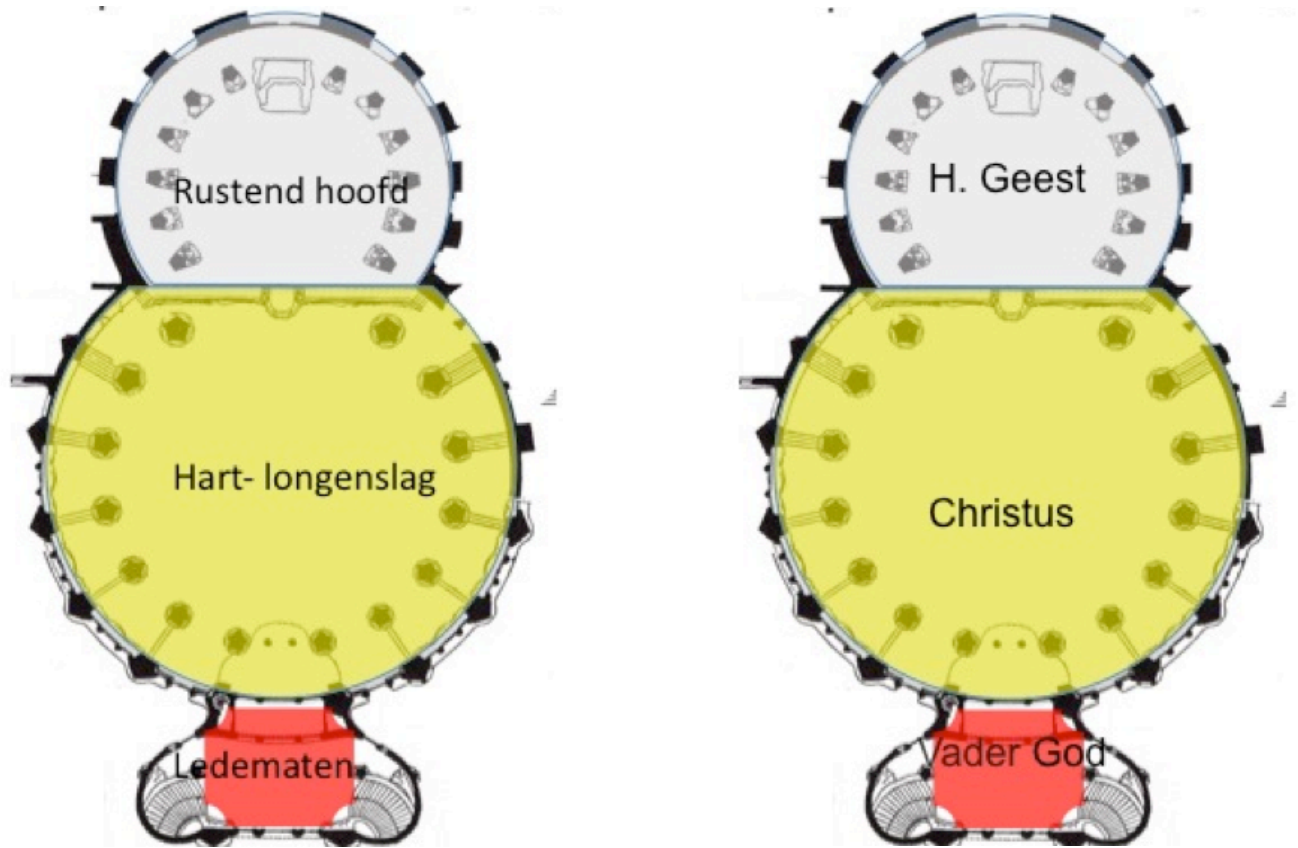
Tot slot het laatste ritme:

*“Je leeft in het rustende hoofd.....
Want de wereldgedachten van de geest heersen in het
wezen van de kosmos en smeken om licht.*

*Je leeft in de golfslag van hart en longen.....
Want de Christuswil heerst in de omtrek
in de ritmen van het heelal en begenadigt de zielen.*

*Je leeft in je ledematen.....
Want de Vadergeest van de hoogten heerst
in de werelddiepten het zijn verwekkend.”*

Zo komen we tot de volgende figuur:

Figuur 17. Microkosmos...Macrokosmos

Hieruit blijkt dat de eerste strofe van de Grondsteen
 “thuishoort” in de rode ruimte.

De tweede strofe in de gele tijd.

De derde strofe in de eeuwigheid.

De vierde strofe hoort in de bovenste helft van de gele
 koepelzaal.

Slot

Het eerste Goetheanum blijkt een geweldige imaginatie te zijn.

Net zoals bijvoorbeeld in een sprookje kun je er als maar diepere lagen in ontdekken...

Dat dit gebouw een imaginatie is roept mijn diepste respect op voor de schepper ervan.

Met behulp van dit gebouw kunnen de ritmen van de Grondsteen intenser ervaren worden.

Velen mantra uit de klassenuren worden

“in het Goetheanum” kleurrijker en dieper beleefd.

Het Goetheanum maakt de onvoorstelbare overgang van het tijdelijke naar het eeuwige, wonderbaarlijk eenvoudig zichtbaar: in de overgang van de grote zaal naar de kleine zaal.

Het immense belang van het mysterie van Golgotha wordt ook duidelijk zichtbaar in het Goetheanum: Het is gelegen in het **middelpunt** van de grote zaal, op het keerpunt der tijden.

Het Goetheanum begint in rood licht.

Ga je ijzer verwarmen, dan gaat het eerst gloeien en dan oplichten. Dat begint in rood licht: Alle begin is rood.

In het Goetheanum, in het rode licht wordt je geboren:

Ex Deo nascimur

Rudolf Steiner spreekt (op 14 april 1914) aan het slot van zijn voordracht over de Johannesbau de wens uit:

“Nu, dat wilde ik met deze woorden zeggen, dat u dit gebouw in uw hart mag opnemen, dat dat gebouw als een middelpunt van onze beweging voelt, zodat u er zich mee verenigd kunt denken, en dat u haar uw persoonlijke aanwezigheid wilt gunnen zoveel als dat van de opening af eenmaal in de toekomst het geval zal kunnen zijn”.

Bronvermelding

Omslag voorzijde:

<http://wiki.anthroposophie.net/Goetheanum>

figuur 1 Der Baugedanke des Goetheanum. GA 289/290

figuur 2.

http://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Erstes_Goetheanum_-_Riss_des_Saalgeschosses.jpg, door mij bewerkt

figuur 3 idem

figuur 4 idem

figuur 5 <http://www.dekleurenschaar.nl/html/theorie.html>

figuur 6 idem 2

figuur 7 idem

figuur 8 zelfgenomen foto

figuur 9 Daniel van Bemmelen: Rudolf Steiners farbige Gestaltung des Goetheanum

figuur 10 idem 2

figuur 11 idem

figuur 12 idem

figuur 13 R. Steiner: "das Vaterunser, GA 96

figuur 14 idem 2

figuur 15 idem

figuur 16 R. Steiner: "die Weihnachtstagung zur Begründung der Allgemeinen Anthroposophischen Gesellschaft 1923/1924, GA 260

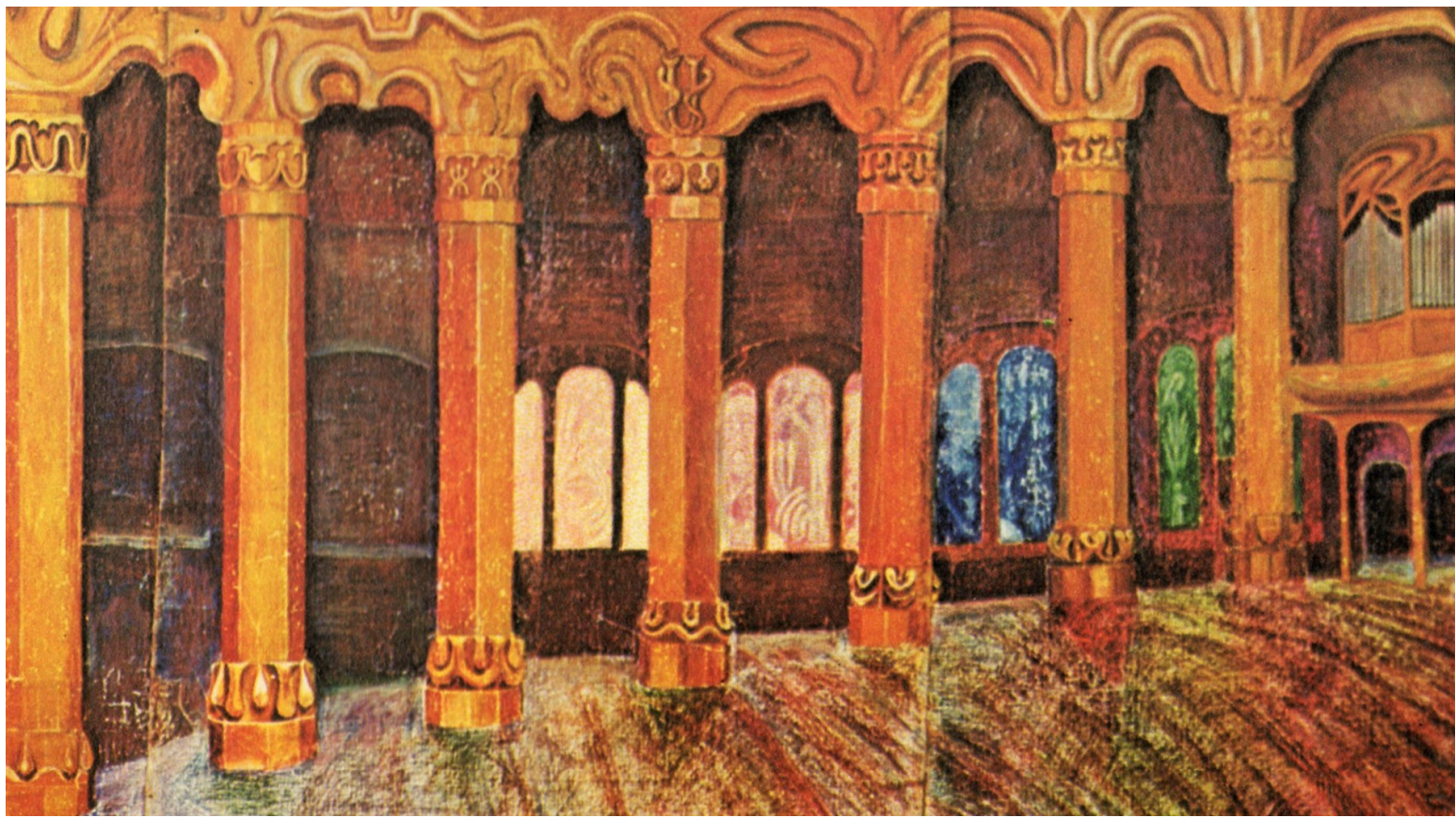
figuur 17 idem 2

Achterzijde:

boven: Daniel van Bemmelen: Rudolf Steiners farbige Gestaltung des Goetheanum

onder: <http://www.wiki.anthroposophie.net/Glasfenster>

Auteur: fbouts@xs4all.nl

De positie van de gekleurde glasvensters ten opzichte van elkaar bleek de sleutel tot het kunnen lezen in het eerste Goetheanum

